

УДК 94(477):929 Петрунь

Є. В. Савельєва, головний бібліограф,
Наукова бібліотека ОНУ ім. І. І. Мечникова,
м. Одеса, вул. Преображенська, 24, 65082, Україна
тел. 34 80 11

ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В НАУКОВО-БІБЛІОГРАФІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ Ф. Є. ПЕТРУНЯ

У статті розглянута науково-бібліографічна діяльність викладача Одеського університету, вченого-краєзнавця Ф. Є. Петруня. Простежені його праці, пов'язані з історією і картографією України, які були написані у 20-ті роки під час роботи в Центральній науковій бібліотеці м. Одеси.

Ключові слова: історія України, картографія України, історія бібліотечної справи.

Федір Євстафійович Петрунь (1894-1963) — видатний український вчений, краєзнавець, однаково обізнаний з історичними і географічними науками. Історик за освітою, він з початку 40-х років і до кінця свого життя працював майже виключно над питаннями фізичної географії. У 20-ті роки його життя було пов'язане з Центральною науковою бібліотекою м. Одеси (тобто колишньою Університетською бібліотекою). Мета нашої роботи — привернути увагу до його праць з історії України, які з'явилися саме у 20-ті роки і, на нашу думку, не втратили свого значення і на сьогодні.

Ф. Є. Петрунь народився 17 лютого 1894 р. у селі Устя Ольгопольського повіту Подільської губернії (нині — Бершадський район Вінницької області) у сім'ї волосного писаря. Батько Федора Петруня спромігся дати синові спочатку середню, а потім — вищу освіту. У 1912 — 1919 рр. Ф. Є. Петрунь навчався на історико-філологічному факультеті Новоросійського (нині — Одеського) університету. В 1917 — 1918 рр. він працював інструктором сільсько-господарського перепису і завідувачим статистичним відділом земських управ у Кам'янець-Подільському і Ольгополі.

У 1919 році розпочинається праця Ф. Є. Петруня у Головній бібліотеці Вищої школи м. Одеси. З червня 1919 р. до 1931 р. він був зав. відділом поповнення (комплектування). На цій посаді він займався придбанням літератури і класифікацією нових видань для бібліотеки. Ф. Є. Петрунем організовано бібліографічний кабінет (з 1920 р.), кабінет довідкових видань (1920 р.), він керує бібліотечними курсами при Головній бібліотеці (весна і літо 1921 р.). Для нас має особливе значення той факт, що Федір Євстафійович був організатором кабінету українознавства. Крім того, саме він

збирав картографічні матеріали для кабінету картографії, який був створений за його участю при бібліотеці у 1922 р. [6, арк. 88-88 зв.].

Один з ведучих співробітників ЦНБ, Федір Євстафійович був досконало обізнаний з її фондами. Це дозволило йому підготувати змістовні огляди матеріалів бібліотеки, які досі зберегли своє значення [22].

Ф. Є. Петрунь брав активну участь у житті наукової громади міста, був відповідальним секретарем Одеської філії Всеукраїнської наукової асоціації сходознавства, членом соціально-історичної секції Одеської комісії краєзнавства.

З 1921 р. почалася педагогічна діяльність Ф. Є. Петруня. Він викладав у ІНО (1921 — 1925) і в Інституті народного господарства (1923 — 1931). В ІНО він водночас (з січня 1921 р.) виконував функції “хранителя музея изящных искусств”, де займався інвентаризацією музейних матеріалів, підготовкою курсів лекцій з історії мистецтв і з археології, керував екскурсійною роботою [6, арк. 88-88 зв.].

В грудні 1929 р. Ф. Є. Петруня було заарештовано в селі Цебриково, де він перебував у відрядженні. Його безпідставно обвинувачували у протидержавній змові і засудили на три роки таборів. На щастя, через тринадцять місяців, на початку 1931 р., він був звільнений [8, с. 17-18].

У 1932 — 1933 роках Федір Євстафійович працює науковим співробітником Українського науково-дослідного інституту гідротехніки і меліорації і викладачем Одеського інженерно-меліоративного інституту.

З 1933 р. розпочалася його педагогічна і наукова робота в Одеському педагогічному інституті, а з 1941 р. — в Одеському університеті. Під час евакуації Ф. Є. Петрунь працював у Майкопі, а потім — в Байрам-Алі, виконував обов'язки завідуючого кафедрою фізичної географії. Восьмого липня 1944 р. в Байрам-Алі на Вченій раді університету захистив кандидатську дисертацію на тему “Пути и подступы к Днестру. Очерки по истории русской географии второй половины XVIII в.” (Байрам-Али: ОГУ, 1944. — 283 с. ¹).

Учениця Федора Євстафійовича — доцент кафедри фізичної географії, Ю. О. Амброз — згадує, що їй “выпало счастье слушать лекции Ф. Е. Петруня по физической географии СССР. Эти лекции были глубинными по своему содержанию... великолепными по форме изложения. До сих пор помню оации, которыми был награжден Федор Евстафиевич за публичную лекцию “Пути и подступы к Одессе”, прочитанную весной 1944 года накануне освобождения Одессы от фашистских захватчиков” [2, с. 4].

З 1944 і до 1952 р. Ф. Є. Петрунь був деканом географічного факультету Одеського університету. Його вчене звання — доцент. Незважаючи на свої справді унікальні, енциклопедичні знання, він так і не став професором, очевидно тому, що в свій час зазнав репресій.

Визначний вчений був не тільки прекрасним викладачем, але й чудовим екскурсоводом. Бібліограф Наукової бібліотеки Одеського університету О. Ю. Ноткіна згадувала: “Блестящий рассказчик, он проводил экскурсии по городу не только со студентами, но и с работниками университета. Мы, сотрудники библиотеки, собирались на экскурсию, как на праздник, пополнить свои знания о городе с изумительным чичероне” [7, с. 34].

Автору цих рядків пощастило бути на одній з таких екскурсій. Федір Євстафійович промовляв гучним голосом, і до нас, бібліотекарів, весь час приєднувалися перехожі, зацікавлені його надзвичайно змістовною розповіддю. В кінці екскурсії це вже була не мала група слухачів, а великий натовп, що рухався одеськими вулицями. Адже наш екскурсовод міг пояснити походження назви кожної вулиці чи провулку, згадати імена визначних людей, які тут жили і працювали.

Ф. Є. Петрунь був справжнім бібліофілом. За спогадами його сина, придбання книжок “стало суттєвою частиною наукової вдачі вченого протягом усього життя, незалежно від подальших посад та установ, в яких йому доводилося працювати”. За неодноразовим прижиттєвим побажанням, незадовго до смерті (1 липня 1963 р.) Федір Євстафійович передав своє особисте книжкове зібрання, яке містило понад 3500 назв книг і картографічних видань одинадцятьма мовами з природничих наук, географії, геології, біології, історії, права тощо в дарунок Науковій бібліотеці Одеського університету. На їх основі створено іменний фонд Ф. Є. Петруня, який має виразний краєзнавчий характер [5]. У виданому Науковою бібліотекою покажчику “Українська книга в іменних фондах Наукової бібліотеки Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова” зафіксовано 1218 видань з україніки у фонді вченого, у тому числі — понад 200 назв безпосередньо стосуються історії України [23, с. 73-172]. У квітні 2000 р. на науково-практичній конференції “Іменні колекції професорів Одеського (Новоросійського) університету в Науковій бібліотеці ОНУ — національне надбання держави” історії формування цього книжкового зібрання були присвячені доповіді Ю. О. Амброз і В. Ф. Петруня [1; 8].

Щодо наукової спадщини Ф. Є. Петруня, то її вивчення розпочалася на початку 80-х років. У 1981 р. Науковою бібліотекою Одеського університету видано бібліографічний покажчик його праць, який містить 58 позицій [25].

Вже відзначалося захоплення Ф. Є. Петруня історичною картографією (мапографією). Цьому сприяла наявність у бібліотеці великого зібрання картографічних видань, зокрема, з приватних бібліотек, які надійшли до фондів університетського книгосховища. Так, колекція А. Кухарського, яку придбав Університет, містила в собі найцінніші географічні карти і атласи слов'янських земель. Назвемо ті з них, які повинні були представляти особливий інтерес для Ф. Є. Петруня в процесі розробки сюжетів з історії України: "Ukrania quae et terra Cosaecorum" з славетного атласу відомого німецького картографа і географа І. — Б. Хьомана (Homann), виданий в Нюрнберзі у 1737 р.; "Nova et accurata Tartariae Europae seu Minoris et in specie Crimae" Маттеаса Зейтера (Seutter); нарешті — карти Г. Боплана "Ukrainae Pars Quae Pokutia Vulgo Dicitur" (із зображенням Буковини), "Ukrainae Pars Quae Barclavia Palatinatus Vulgo Dicitur" (Брацлавське воєводство), "Ukrainae Pars Quae Kiovia Palatinatus Vulgo Dicitur" (Київське воєводство). Зазначимо також наявність у фондах ЦНБ рукописних мап із зібрань Воронцових і О. Г. Строганова. Не випадково саме цим питанням присвячена його перша надрукована праця [11].

Більшість історичних праць вченого пов'язана з дослідженням історії України, зокрема, тих періодів її історії, коли Україна перебувала "під Польщею", "під Литвою" і в боротьбі з татарською навалюю.

Одна з перших праць Федіра Євстафійовича з історії України — "Степове Побужжя в господарськiм та військовiм укладi Українського пограниччя: Замiтки до Броневського та Боплана" [19]². На його думку, потрібен паралельний аналіз обох джерел, отже "Мета у обох авторiв була однакова — відшукування нових земель та виявлення шляхів для польського магнацтва, яке почувало себе в силах перейти до наступу на степові орди. Броневський фіксує в своїм "Описі" ті ж об'єкти, що і століттям пізніш Боплан — опорні пункти тієї міцної мережі, яка повинна була охопити степову Україну" [19, с. 102-103]. Привертає увагу новаторський підхід Ф. Є. Петруня до вивчення цієї епохи: він звертається не тільки до архiвних джерел, але й до картографічних матеріалів.

Джерелознавчі розвідки з українiки дослідник продовжує у роботі "Східна межа Великого Князiвства Литовського в 30-х роках XV сторiччя", яку було надруковано у "Ювілейному збiрнику на пошану акад. М. С. Грушевського" [20]. Академік М. Грушевський вважав, що такі пам'ятки, як список міст Свидригайла і ханські ярлики на руські землі містять цінний історико-географічний матеріал. Ф. Є. Петрунь зазначає: "Нашою замiткою ми робимо спробу з'ясувати перш за все саму будову та хронологічні рамці згаданих джерел і вдосконалити на підставі цього матеріалу питання про територіальний обсяг експансії Великого Князiвства Литовського на сході — належні дані не притягали уваги дослідників" [20, с. 165].

Вже відзначалася участь Федіра Євстафійовича у діяльності Асоціації сходознавства. Він неодноразово виступав з доповідями на її засіданнях, а також публікував свої дослідження у друкованому органі цієї наукової установи — у журналі "Східний світ". Зокрема, це низька статей, присвячених так званим "татарській добі" в історії України. Ми маємо на увазі такі роботи Ф. Є. Петруня, як "Ханські ярлики на українські землі (До питання про татарську Україну)", "Нове про татарську старовину Бузько — Дністровського степу", "Ногайці в Западних степах УССР" [21, 14, 15].

Для вивчення цього періоду вчений звернувся до широкого кола джерел: це археологічні пам'ятки матеріальної культури, старовинні карти, а також "архівні документи доби російської окупації"[14, с. 155]. Обґрунтованість вищезгаданих праць підтверджено значною кількістю бібліографічних посилань, що свідчить про дуже уважне вивчення Ф. Є. Петрунем питань, які він розглядає. Список опрацьованих джерел і літератури є корисним для подальших наукових досліджень.

Одну із значних своїх праць автор присвятив передісторії нашого рідного міста. Це — відома робота "Качибей на старинних картах", яка й сьогодні широко використовується студентами і науковцями [12]. Автор посилається на праці багатьох вітчизняних і зарубіжних авторів, які в різні часи торкалися цього питання: О. І. Маркевича, Ф. І. Бруна, Ван-Кельна, С. Сарницького і багатьох інших. Здається, Федір Євстафійович не обминув жодного картографічного джерела, в якому фігурували назви тої місцевості, яка у 1794 році стає містом Одесою. Приводяться різні варіанти назви цього містечка: Koczubi, Coczubi, Kotschoubey, Гаджибей, Качибей, Хаджибей, Port Koga — Веу. У другій половині XVIII ст. на картах світу з'являється назва турецької фортеці — Ені-Дунья, що знаходиться в Одеській затоці.

Одещині присвячена і наступна стаття "Старовинні шляхи Одещини: дослідницька історико-топографічна довідка" [18]. Шляхів було багато: "Татарська дорога" з Львову на Дністер, а далі — на Дніпровські переправи до Криму; Дністровський маршрут на межі степу, який реконстрував академік М. Грушевський; Надморський маршрут, що проходив через Чорне місто, Качибей та Датів (Очаків) на Буджак та багато інших. Ними користалися для торгівельних і дипломатичних зносин, ними йшли у військові походи.

Згадує вчений і ті шляхи, які відомі були гетьману Петрові Дорошенку, і ті, які за вимогою Петра I розроблені були в канцелярії Мазепи (через Телегул — Тілігул). Пізніше — це поштові шляхи: Кодимський тракт, Бендерський тракт.

Для написання цієї невеликої за обсягом роботи Ф. Є. Петрунем було використано 146 джерел. Серед них архівні матеріали, картографічні видання, описи подорожей, тощо. Вчений в повній мірі використовував багатство бібліотечних фондів. Так, автор звернувся до нотаток німецького купця М. Клеємана, який відвідав Буджак і Крим між двома

російсько-турецькими війнами (у фондах Наукової бібліотеки Одеського національного університету є декілька видань праці М. Клемана як німецькою мовою, так і переклади французькою та російською мовами)³.

Автор закликає до подальшого розвитку обраної ним теми: “Коли нам пощастило зібрати порівнюючі докладні дані для... трактів Бузько-Дністровського степу, то саме напрямок Балта-Хаджибей вимагає додаткових студій в колишніх дідицьких архівах Поділля та Київщини; вони повинні остаточно освітлити питання про Чорноморську торгівлю Правобережжя за доби панування татар та турок у Припонтійських степах” [18, с. 40].

Потреба у відтворенні шляхів України “дозалізничної доби” підштовхнула Федора Євстафійовича взяти на себе копітку працю по визначенню чумацьких напрямків та транспортних доріг, а також навести дані про так звані поштові тракти. Складена ним “Мапа шляхів України першої половини ХІХ сторіччя” є додатком до його одноіменної роботи [див. 13]. При визначенні структури українських шляхів Ф. Є. Петрунь користувався як картографічними виданнями, так і рукописними мапами зі збірки картографічного кабінету ЦНБ.

У 20-ті роки Федір Євстафійович виступає також як досвідчений бібліограф. Ми маємо на увазі його роботи про видатного славіста В. І. Григоровича, першого декана історико-філологічного факультету Новоросійського (Одеського) університету. Ф. Є. Петрунь уважно вивчав рукописну і друковану спадщину В. І. Григоровича [див. 9; 10] 9-го травня 1928 р., виступаючи на засіданні соціально-історичної секції Одеської комісії краєзнавства при УАН, Федір Євстафійович зробив повідомлення “Передодеський період діяльності В. І. Григоровича та зв’язки його з Україною”. Автор підкреслює: “Зв’язаний з Україною походженням, В. Григорович назавжди зберіг зв’язки з українським оточенням. У мові його помічаємо цілу низку українізмів. На кар’єрі його відбилися зв’язки з кирило-методіївцями. Цим з’ясовується відізд його до Казані” [16, с. 28].

Таким чином, коло наукових інтересів Ф. Є. Петруня було сформовано саме у 20-ті рр. У своїх спогадах видатний історик С. Я. Боровий, який добре знав Федора Євстафійовича, працюючи з ним водночас у бібліотеці, відмічає, що останній “накопив громадний запас данных, относящихся к различным отделам исторической и историко-литературной науки, но в первую очередь по истории и культуре дореволюционной Украины” [4, с. 140].

На нашу думку, неабияку роль в цьому відіграла робота Ф. Є. Петруня в ЦНБ і, перш за все, його участь у створенні українського відділу в бібліотеці. Наукова робота в галузі україніки мала за мету створення “бібліотечної та бібліографічної бази для розвитку української культури на Одещині”. Про це дізнаємося з повідомлення “Український відділ Одеської Центральної наукової бібліотеки”, що було опубліковане у 1929 р. [24] Тут дається змістовна характеристика фонду Устайніса в бібліотеці (книги, рукописи, колекція рукописних карт України, бібліографічні матеріали, тощо). Особливо підкреслено, що “добре забезпечено джерелами та студіями історію Одеси та Степової України” (адже саме тут були зосереджені головні наукові інтереси Федора Євстафійовича!). Повідомлення було опубліковано без імені автора, але можемо вважати, що саме він підготував цей матеріал до друку. На жаль, в нас не має інших свідчень про конкретну участь науковця у цій роботі, яка обумовила досконале знання джерел і спеціальної наукової літератури. Не випадково у своїх спогадах професор С. Я. Боровий зауважує, що “...все его работы были прочно фундированы и вводили в научный оборот новые факты”. “К сожалению, — продовжує С. Боровий, — он оставил после себя не много опубликованных работ. Конечно, это объяснялось тем положением, в котором оказалась тогда историко-филологическая наука, в особенности же в таком взрывоопасном участке, как история Украины” [4, с. 140]. Проте, саме в цей час, у 20-ті роки було опубліковано біля двадцяти статей Федора Євстафійовича, в основному, історико-географічного характеру. Його праці дійсно мають виключну цінність і завдяки фактичному матеріалу, які вони містять, і як багатющі бібліографічні джерела.

Таким чином, науково-бібліографічна діяльність Ф. Є. Петруня в той час, коли він працював у Центральній науковій бібліотеці м. Одеси, благотворно сприяла його плідним дослідженням в галузі українознавства. Сьогодні наукова спадщина Федора Євстафійовича пригортає увагу молодих науковців [див., наприклад, 3]. Отже, подальше вивчення праць вченого і матеріалів його іменного фонду мають спричинитися до нових наукових розвідок.

Примітки

¹ Дисертація зберігається у фондах НБ ОНУ.

² Принагідно зауважимо, що остання друкована робота вченого теж стосується Побужжя. Див. розділ “Подольское Побужье” у монографії “Физико-географическое районирование Украинской ССР” [26, с. 247-260].

³ Kleeman, Nikolas Ernst. Raisen von Wien iber Belograd bis Kilianova, darch die Butsiack Tartarey iber Cayschan, Bender, darch die Nogen-Tartarey in die Crimm. — Aufl. 2. — Leipzig, 1773; Kleeman N. E. Voyage de Vienne a Belgrade et a Kilianova, dans le pays des Tartares Budziacs et Nogais dans la Crimie... — Neuchatel, 1780; Клеманово путешествие из Вены в Белград и Новую Килию, а також в земли буджакских татар и весь Крым. /Перев. с немецкого на французский язык, а с оного на российский язык Иваном Одинцовым. — СПб., 1783.

Література

1. Амброз Ю. А. Именная книжная коллекция Ф. Е. Петруня и история ее формирования // Именні колекції професорів Одеського (Новоросійського) університету в Науковій бібліотеці ОНУ — національне надбання держави. Матеріали науково-практичної конференції. — Одеса. 25-26 квітня 2000 р. — Одеса, 2001. — С. 13-17.
2. Амброз Ю. А. Краткий очерк жизни и деятельности Ф. Е. Петруня // Федор Евстафьевич Петрунь (1894-1963). Библиографический указатель. /Сост. В. В. Самодурова, ред. Ю. А. Амброз. — Одесса, 1981.
3. Білецька О. В. Поділлезнавча література фонду Ф. Є. Петруня Наукової бібліотеки Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова // Історичні колекції у книгозбірнях: Проблеми збереження, вивчення, реконструкції: Матеріали Міжнародної наукової конференції. — Одеса, 2004. — С. 18-26.
4. Боровой С. Я. Воспоминания. — Москва-Иерусалим, 1993.
5. Губарь О. Фонд Петруня // За наукові кадри. — 23 березня. 1984.
6. Державний архів Одеської області. Ф. Р-1724. Оп. 1. № 19.
7. Ноткина О., Фельдман В. Вместе с нами. — Одесса, 2006.
8. Петрунь В. Ф. Дещо маловідоме з історії іменної бібліотеки Ф. Є. Петруня // Іменні колекції професорів Одеського (Новоросійського) університету в Науковій бібліотеці ОНУ — національне надбання держави. Матеріали науково-практичної конференції. — Одеса. 25-26 квітня 2000 р. — Одеса, 2001. — С. 17-19.
9. Петрунь Ф. Є. З історії збирання рукописів на Балканському півострові: До 80-ліття “Очерка путешествия по Европейской Турции” В. Григоровича, Казань, 1848 г. // Бібліологічні вісті. — 1929. — № 2-3 (19-20). — С. 36-47.
10. Петрунь Ф. Е. К библиографии печатных трудов В. И. Григоровича // ИРЯС АН СССР. — 1929. — Т. 2. — Вып. 1. — С. 337-345.
11. Петрунь Ф. Е. К вопросу об источниках “Большого Чертежа” // Журнал научно-исследовательских кафедр в Одессе. — 1924. — № 7. С. 37-43.
12. Петрунь Ф. Е. Качибей на старинных картах // Записки Одесского общества естествоиспытателей. — 1928. — Т. 44. — С. 191-198.
13. Петрунь Ф. Є. Мапа шляхів України першої половини XIX ст. // Записки Одеського інституту народного господарства. 1928. Т. I. С. 91-94.
14. Петрунь Ф. Є. Нове про татарську старовину Бозько-Дністрянського степу // Східний світ. — 1928. — № 6. — С. 155-171.
15. Петрунь Ф. Е. Ногайцы в Западных степях УССР // Тезисы 2-го восточковедческого съезда в Харькове. — 1929.
16. Петрунь Ф. Є. Передодеський період діяльності В. І. Григоровича та зв'язки її з Україною // Вісник Одеської комісії краєзнавства при УАН. Секція соціально-історична. — 1929. — № 4-5. — С. 28.
17. Петрунь Ф. Є. Рукописна збірка В. І. Григоровича: Бібліографічні замітки // Праці Одеської центральної наукової бібліотеки. — 1927. — Т. 1. — С. 137-163.
18. Петрунь Ф. Є. Старовинні шляхи Одещини: Історично-топографічна довідка // Вісник Одеської комісії краєзнавства при УАН. Секція соціально-історична. — 1929. — № 4-5. — С. 32-43.
19. Петрунь Ф. Є. Степове Побужжя в господарським та військовим укладі Українського пограниччя: Замітки до Броневського та Боплана. // Журнал науково-дослідних кафедр м. Одеси. — 1926. — Т. 2. — № 2. — С. 91-103.
20. Петрунь Ф. Є. Східна межа Великого Князівства Литовського в 30-х роках XV сторіччя // Ювілейний збірник на пошану академіка Михайла Сергійовича Грушевського з нагоди шістдесятої річниці життя та сорокових роковин наукової діяльності. — К., 1928. — С. 165-168.
21. Петрунь Ф. Є. Ханські ярлики на українські землі (До питання про татарську Україну // Східний світ. — 1928. — № 2. — С. 170-185.
22. Петрунь Ф. Е. Центральная Научно-Учебная Библиотека г. Одессы // Библиотечное обозрение. 1925. — Кн. 1. — Л., 1925. — С. 107-108.
23. Українська книга в іменних фондах Науковій бібліотеки Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова: Бібліографічний покажчик / Упор.: Є. Савельєва, О. Полевщикова, І. Шепельська. — Одеса, 1999.
24. Український відділ Одеської Центральної наукової бібліотеки // Журнал бібліотекознавства та бібліографії. — 1929. — № 3. — С. 117-118.
25. Федор Евстафьевич Петрунь (1894-1963). Библиографический указатель. /Сост. В. В. Самодурова, ред. Ю. А. Амброз. — Одесса, 1981.
26. Физико-географическое районирование Украинской ССР. — К., 1968.

Е. В. Савельєва,

Научная библиотека ОНУ им. И. И. Мечникова,
Одесса, ул. Преображенская, 24, 65082, Украина
Тел. 34 80 11

ИССЛЕДОВАНИЯ ИСТОРИИ УКРАИНЫ В НАУЧНО-БИБЛИОГРАФИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ Ф. Е. ПЕТРУНЯ

Резюме

В статье рассмотрена научно-библиографическая деятельность преподавателя Одесского университета, ученого-краеведа Ф. Е. Петруня. Прослежены его работы, связанные с историей и картографией Украины, которые были написаны в 20-е гг. во время работы в Центральной научной библиотеке г. Одессы.

Ключевые слова: история Украины, картография Украины, история библиотечного дела.

E. V. Savelyeva,

the Scientific Library of the Odessa Mechnikov University

24, Preobragenskaya St., Odessa, 65082, Ukraine

Tel. 34 80 11

**THE STUDY OF THE HISTORY OF UKRAINE IN THE SCIENTIFIC AND BIBLIOGRAPHICAL ACTIVITIES
OF F. E. PETRUN**

Summary

The article deals with the scientific and bibliographical activities of the lecturer of the Odessa University, the specialist in regional history F. E. Petrun. In the 1920s he used to work in the Central Scientific Library in Odessa. F. E. Petrun's contribution to the history and cartography of Ukraine are traced by the author of the article.

Keywords: the history of Ukraine, the cartography of Ukraine, the history of the librarianship.